

ÚVODNÉ OBRADY II.

Úkon kajúcnosti

Po pozdrave a uvedení do omše kňaz vyzve všetkých na úkon kajúcnosti, ktorý spoločenstvo koná všeobecným vyznaním hriechov. Úkonom kajúcnosti sa na začiatku omše možno naozaj očistiť od hriechov vzbudením si úprimnej ľútosti, pričom je nám na pomoci aj prosba kňaza o odpustenie hriechov. Človek si je vedomý svojej nehodnosti pred Pánovou tvárou. Spis Didaché (2. stor.) pripomína, že sa treba vyznať z hriechov, aby naša obeta bola čistá. Božie milosrdenstvo môže odstrániť zlo, ktoré je v človekovi.

Nový misál má rôzne formy úkonu kajúcnosti, ktoré majú 4 prvky:

a) Výzva na vyznanie hriechov - Hovorí ju kňaz podľa predpísanej formy alebo si ju môže aj sám zostaviť, najmä keď ju má zladať s uvedením do omše dňa.

b) Chvíľa ticha - Má svoj význam. Ním sa spoločné vyznanie stáva osobným úkonom. Chvíľa posvätného ticha pomáha sústredene sa vnoriť do seba a oľutovať hriechy. Toto ticho treba považovať za časť slávenia, a preto mu treba dať dostatočný priestor.

c) Vyznanie viny – Kedysi bola iba jedna forma vyznania - Vyznávam. Nový misál prináša aj iné formy.

d) Rozhrešenie - Každý spôsob vyznania sa končí tou istou prosbou o odpustenie: *Nech sa nad nami zmiluje...* Úkonu kajúcnosti možno pripísať očisťujúcu účinnosť, hoci nemá hodnotu sviatosného rozhrešenia (neodpúšťa ťažké hriechy, ktoré možno vyznať iba pri spovedi). Čo sa týka bitia do prs pri forme *Vyznávam...*, v dnešnej podobe sa robí už len raz. Toto liturgické gesto nám pripomína mýtnika, ktorý sa bil do prs, keď hovoril: „Bože, buď milostivý mne hriešnemu.“

Asperges – pokropenie vodou

V nedeľu úkon kajúcnosti možno nahradiť obradom posvätenia vody a pokropením ľudu. Okrem kajúceho charakteru v ňom jasnejšie vystupuje do popredia spomienka na krst. Tento obrad je dokumentovaný v 9. storočí. Pápež Lev IV. (847-855) nariadil, že každú nedeľu pred omšou treba požehnať vodu a pokropiť ňou ľud.

Najprv je výzva k veriacim na modlitbu. Nasleduje modlitba posvätenia vody. Potom kňaz kropí seba a ľud. Počas kropenia ľud spieva vhodnú pieseň. Po pokropení je záverečná modlitba. Po nej nasleduje Glória (*ak je predpísaná*) alebo modlitba dňa. Tento obrad veľmi zvýrazňuje myšlienku očisty od hriechu vo svätom krste a zároveň je prosbou o Božie milosrdenstvo, aby sme sa mohli s čistým srdcom zúčastniť na liturgii slova a na Eucharistii.

Kyrie eleison - Vzývanie Pána

Po úkone kajúcnosti nasleduje vzývanie Pána (*Kyrie*), ak nebolo v samom úkone kajúcnosti. Spoločenstvo veriacich sa obracia na Ježiša Krista, bez ktorého nie je možná Eucharistia. Omša je obeta, ktorú predkladá Otcovi a v ktorej sa sám obetuje za ľudí; je to aj veľkonočná večera, v ktorej dáva sám seba za pokrm pre večný život. Omša sa završuje v Kristovi, skrze Krista a s Kristom. Preto voláme k nemu *Pane, zmiluj sa*.

Kyrie eleison, *Christe eleison* sú grécke slová a znamenajú: ***Pane, zmiluj sa, Kriste zmiluj sa***. Toto prosebné zvolanie je známe aj zo Svätého písma. U Matúša dvaja slepci volajú: „Syn Dávidov, zmiluj sa nad nami!“. Je to teda prenikavé volanie o pomoc k Bohu alebo ku Kristovi.

Glória - oslavná pieseň

„Oslavná pieseň je prastarý hymnus. Ňou Cirkev zhromaždená v Duchu Svätom, oslavuje Boha Otca a Baránka.“ Je z hymnického pokladu prvotnej Cirkvi. Myšlienkovo sa dosť podobá aj dávnejmu hymnu *Te Deum*. Najstarší známy text je v **Apoštolských konštitúciách** (okolo r. 380). Glória bola od počiatku hymnus, ktorý sa prednášal spevom, a bol to spev spoločenstva. Glória má 3 časti: *spev anjelov, chvála na Boha Otca a vzyvania adresované ku Kristovi*. Hymnus je ukončený vyznaním viery v trojjediného Boha.

„*Spieva sa alebo sa recituje v nedeľu (okrem adventných a pôstnych), na slávnosti a sviatky, ako aj pri osobitných slávnostnejších bohoslužbách.*“ Hymnus Glória sa nemôže nahrádzať iným spevom.

Modlitba dňa - kolekta

Modlitba dňa čiže **kolekta** je završením úvodných obradov, ktorá sa nikdy nemôže vynechať. Obsahuje myšlienku liturgického slávenia. Prvé modlitby, ktoré vznikali od 3. do 6. storočia, máme v najstarších sakramentároch. Formulovanie takejto modlitby sa dlhší čas ponechávalo samému biskupovi/kňazovi. Najkrajšie modlitby pochádzajú z dôb sv. pápeža Leva Veľkého (440-461), a je možné, že z veľkej časti sú jeho dielom.

Modlitba sa začína výzvou: *Modlime sa*. Tým sa naznačuje, že je spoločnou modlitbou spoločenstva. Po výzve sa žiada chvíľka ticha, aby sa veriaci pred touto modlitbou sústredili a aby lepšie chápali, že modlitba dňa sa týka aj ich. V tichu si môžu pripomenúť úmysel, na ktorý chcú omšu obetovať. Jadrom modlitby je *prošba o duševné i telesné dobrodenia*. A zároveň sa vyslovuje aj cieľ prosby: aby nám to slúžilo na pozemské i nebeské dobro. Záver modlitby tvoria slová: *Skrze nášho Pána Ježiša Krista...* Je to vrúcny poukaz na to, že svoje prosby prednášame Otcovi prostredníctvom jeho Syna a nášho Pána, ktorý stále žije, aby sa prihováral za nás. Ľud potvrdí modlitbu slovom *Amen*. Slovo *Amen* – *Tak je, staň sa* – sa v liturgii neprekladá. Ostáva ako znak viery a súhlasu.

BS! Modlitba dňa dôstojne završuje úvodné obrady. Využime čas úvodných obradov, aby sme si stále lepšie uvedomili, kto sme, kým sme volaní, koho chceme oslavovať a o čo chceme prosieť, aby sa naša účasť na Eucharistii stávala stále viac plodnejšou. Amen.